Komission ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi yritysten kestävää toimintaa koskevasta huolellisuusvelvoitteesta (CSDDD)
–
U 35/2022

Ympäristövaliokunta 13.5.2022

Sami Teräväinen, hallitussihteeri, työ- ja elinkeinoministeriö

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

Lähtökohdat

- Tavoitteena saada yritykset arvioimaan ja hallinnoimaan ihmisoikeus- ja ympäristöriskejä ja -vaikutuksia omissa toiminnoissaan ja arvoketjuissaan
- OECD:n toimintaohjeet monikansallisille yrityksille ja YK:n yrityksiä ja ihmisoikeuksia koskevat ohjaavat periaatteet ehdotuksen esikuvana
- Säädetään velvoitteet koskien tosiasiallisia ja mahdollisia haitallisia ihmisoikeus- ja ympäristövaikutuksia, jotka aiheutuvat **yritysten omasta, niiden tytäryhtiöiden ja arvoketjun toimijoiden toiminnasta, joiden kanssa yrityksellä on vakiintunut liikesuhde**

  = **koko yrityksen koko arvoketjun kattava huolellisuusvelvoite**

Ehdotuksen keskeinen sisältö

YRITYKSIÄ:
EU:sta 13 000
3. maista 4 000
Suomesta < 300

RYHMÄ 1 yritykset, >500 työntekijää

- liikevaihto >150 milj. €
- 3. maiden yritykset liikevaihto EU-alueelta >150 milj. €
- Sääntöjen soveltaminen 2v [illegible]ktiivin voimaantulosta

RYHMÄ 2 yritykset, >250 työntekijää

- liikevaihto >40 milj. €, josta ≥50 % riskisektorilta: esim. tekstiileistä, nahkatuotteista, maa-, metsä- ja kalataloudesta, ruokatuotteista, mineraaleista
- 3. maiden yritykset liikevaihto EU-alueelta >40milj. €, josta ≥50 % riskisektorilta
- Sääntöjen soveltaminen 4v kuluttua direktiivin voimaantulosta

Suunnitelma, miten liiketoiminta tukee Pariisin ilmasto-sopimuksen 1,5°C tavoitetta.

Velvoitteet kattavat koko arvoketjun – ihmisoikeudet ja ympäristö

- Huolellisuusvelvoitteet osaksi toimintaperiaatteita, seurattava vaikuttavuutta
- Tiedotettava julkisesti huolellisuuden toteuttamisesta
- Haitallisten vaikutusten tunnistaminen, ehkäisy, lieventäminen tai pysäyttäminen
- Ilmoituskanava

Yhtiön johdon vastuu
Valvonta, hallinnolliset ja siviilioikeudelliset seuraamukset

TAVOITTEET

Ihmisoikeuksien ja ympäristön tehokkaampi suojelu → kestävästi tuotetut tuotteet ja palvelut

Yhtenäinen EU-säädösympäristö → edistää oikeusvarmuutta ja tasapuolisia toimintaedellytyksiä

Keskeisiä huomioita VN-kannasta (I)

Sääntelyn tavoitteet kannatettavia

- Lähtökohtana myönteinen suhtautuminen EU-tasolla säädettävään yritysvastuuseen, jossa otetaan huomioon eri kokoiset yritykset ja kansainväliset arvoketjut.
- EU-tasoinen sääntely yhdenmukaistaisi Euroopan unionin alueella toimivia yrityksiä koskevaa sääntelyä ja edistäisi yritysten tasavertaisia toimintamahdollisuuksia.
- Pidetään lähtökohtaisesti hyvänä lähestymistapaa, jossa vapaaehtoisissa kansainvälisissä ohjeistuksissa olevia elementtejä on otettu sääntelyn pohjaksi.
- Varmistettava koherenssi muiden Euroopan vihreän kehityksen ohjelmaan (Green deal) kuuluvien sääntelyehdotusten kanssa

Keskeisiä huomioita VN-kannasta (II)

Sääntelyn selkeyteen ja realistisuuteen kiinnitettävä huomioita

- Sääntelyn olisi oltava selkeää ja ymmärrettävää -> ilmaistava täsmällisesti ja tarkkarajaisesti ne velvoitteet, joita yrityksille asetetaan.
- Sääntelyn olisi oltava yrityksille realistista toteuttaa -> yritysten mahdollisuudet hallinnoida sopimuksin riskejä kaikkien suorien ja vakiintuneiden epäsuorien liikekumppaneiden kanssa.

Keskeisiä huomioita VN-kannasta (III)

Soveltamisalaa tuetaan, pk-yritykset huomioitava

- Soveltaminen suuriin ja riskipitoisilla aloilla toimiviin yrityksiin.
- Arvoketjujen toiminnot kattava asianmukainen huolellisuus.
- Soveltamisalan kunnianhimon tason säilyttäminen on tärkeää. Soveltamisalan laajentamista voidaan arvioida, kun sääntelyn käytännön soveltamisesta on kokemusta.
- Pk-yritykset toimivat osana suurten yritysten arvoketjuja, vaikka eivät kuulu suoraan sääntelyn soveltamisalaan. Tärkeää löytää keinoja, joilla vältetään pk-yrityksille valuvat kohtuuttomat velvoitteet.

Keskeisiä huomioita VN-kannasta (IV)

Ympäristöä koskevaa sääntelyä tuetaan

- Direktiiviehdotus täydentää tarpeellisella tavalla EU:n ympäristösääntelyä -> merkittävä osa EU:n tuotannon ympäristöhaitoista voi tapahtua unionin alueen ulkopuolella, arvoketjujen kattavuus
- Myös ilmastonmuutoksen torjunnan tulisi olla osa yritysten asianmukaisten huolellisuuden velvoitetta. Pariisin ilmastosopimus tulisi sisällyttää direktiivissä viitattuihin kv. sopimuksiin.

Keskeisiä huomioita VN-kannasta (V)

Johdon vastuuseen ja vahingonkorvaukseen suhtaudutaan kriittisesti

- Yritysten kestävään hallinnointiin liittyviä tavoitteita tulisi edistää tavalla, joka huomioi jäsenvaltioiden yhtiöoikeusjärjestelmien erilaiset periaatteet.
- Yhtiöiden hallinnoinnin ja johdon huolellisuusvelvoitetta koskevat säännökset tulisi ensisijaisesti pyrkiä poistamaan ehdotuksesta.
- Seuraamuksissa olisi tarkoituksenmukaista painottaa viranomaisvalvontaa ja hallinnollisia seuraamuksia vahingonkorvausmekanismien sijaan.
- Vahingonkorvaussäännöksiin sisältyy haasteita ja kehitystarpeita.
- Vahingonkorvaussääntelyn eriyttämistä voidaan kannattaa direktiivin käsittelyn aikana ja sellaisessa tilanteessa, että tämä mahdollistaa riittävän enemmistön saavuttamisen direktiivin keskeisten säännösten osalta.

Käsittelyn aikataulu

- Käsittely käynnistynyt neuvoston työryhmässä. Yksityiskohtaisempiin neuvotteluihin artikloiden sisällöstä siirrytään kesäkuussa.
- Neuvoston yleisnäkemys mahdollinen aikaisintaan loppuvuodesta 2022.
- Euroopan parlamentin aikatauluista ei vielä arviota.
- Trilogineuvottelut käynnistyvät aikaisintaan vuoden 2023 alkupuolella.

Kiitos!

Lisätietoja:

sami.teravainen@gov.fi

029 50 60088